

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Л. Шаран

20 березня 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика та естетика

Галузь знань 0401 Природничі науки

Напрямок підготовки 6.040101 «Хімія», 6.040102 «Біологія»

Статус дисципліни за вибором студента

Факультет : біолого-природничий

Кафедра: філософії імені проф. В.Г. Скотного

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	IV	VII	60 (2)	32	16	–	–	16	28	–	+	–

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробники:

Ж.В.. Янко кандидат філософських наук, доцент

Схвалено на засіданні кафедри філософії імені проф. В.Г. Скотного

Протокол № 2 від 20 жовтня 2018 р.

Зав. кафедри філософії імені проф. В.Г. Скотного В.А.Бодак

Схвалено на засіданні науково-методичної ради історичного факультету

Протокол № 2 від 28 лютого 2018 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 3 від 20 березня 2018 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентської молоді загальні уявлення про найважливіші етичні та естетичні категорії, донести знання про основні етапи розвитку теорії моралі, розкрити суть законів краси і гармонії, теорії і практики мистецько-художньої творчості, виробити правильне розуміння сенсу і ролі моралі у гуманітарній та соціально-економічній царинах, а також необхідних у фаховій діяльності естетичних критеріїв та художньо-творчих методів. Мета визначається завданнями теоретичної (лекційної) та практичної (семінарські заняття, самостійна робота студентів) частин курсу. Виклад теоретичних положень курсу покликаний забезпечувати вироблення у студентів наукового погляду на етику та естетику.

Предметом вивчення навчальної дисципліни “Етика та естетика” є теорія етики й естетики. Навчальний курс “Етика та естетика” розроблений згідно з планом навчальної роботи факультетів університету. Він покликаний теоретичні знання з етики та естетики скерувати у річище шкільної педагогіки. Тобто зробити їх доступними для сприймання учнів та для виховання національних та загальнолюдських моральних переконань і естетично-художніх смаків.

Завдання вивчення дисципліни:

- 1) формувати знання етичної теорії: принципи етики, категорії етики, закономірності розвитку етичного знання;
- 2) розкривати генезу моралі, історичну змінність типів морального досвіду, критерії морального прогресу, відмінності понять “мораль” та “моральність”, “моральні переконання” та “моральні компроміси”, “толерантність стосунків” та “принциповість моральної позиції”;
- 3) формувати вміння вибирати вчинки, застосовуючи максими моральної поведінки як умову моральності результату;
- 4) формувати вміння послідовно дотримуватися моральних принципів, виходячи з поваги в собі людини;
- 5) прищеплювати вміння створювати доброзичливу атмосферу стосунків у професійній діяльності: у педагогічному колективі, у ставленні до учнів.
- 6) формувати знання естетичної теорії: сутність естетичного, естетична свідомість, категорії естетики, мистецтво як феномен, генеза естетично-художньої здатності, специфіка художньої мови мистецтва; історичне життя мистецтва;
- 7) розкривати своєрідність естетичної теорії, критерії естетичного смаку, відмінність естетичного ідеалу від інших типів ідеалу, сутність категорії прекрасного, естетичні критерії мистецтва;
- 8) формувати вміння аналізувати художньо-мистецькі явища згідно з критеріями естетичного;
- 9) формувати потребу систематичного спілкування з художніми феноменами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- терміни і поняття: етика, мораль, моральність, етикет, моральні максими, моральний імператив, моральна традиція, моральне переконання, табу, неінституціональність моралі, всепроникність моралі, моральна свідомість, моральна діяльність, моральнісне відношення, моральний ідеал, суб’єкт свободи, волюнтаризм, фаталізм, естетика, естетичне, естетична свідомість, естетичні почуття, естетичні смаки, естетичний ідеал, категорії естетики, мистецтво, художній образ, художні стилі, художні методи;
- зміст категорій: добро, зло, сором, честь, гідність, обов’язок, справедливість, совість, сенс життя, щастя, прекрасне, піднесене, трагічне, комічне; категорій художньої творчості: образ, символ, метафора, форма, зміст, типізація, індивідуалізація; метод, стиль, течія, напрям;
- зміст етичних принципів: егоїзм – альтруїзм, колективізм – індивідуалізм, свобода – необхідність, мета – засоби, добро – зло, діалектика “соціальне – індивідуальне” в моралі; конкретно – історичне та всезагальне в моралі; зміст принципів естетики: свобода художньої творчості; історичність художніх феноменів; безпосередність естетичних оцінок; цінність естетичного переживання.

- провідних представників етичної та естетичної думки, а також видатних педагогів й мистців, найвідоміші твори мистецтва для етико-естетичного аналізу;

уміти:

А) загальна компетентність:

- вміння сформулювати проблему, яка розглядається;
- вміння визначити мету і завдання дослідження;
- вміння формулювати коло проблем етичної теорії;
- вміння ставити проблемні питання морального змісту;
- вміння застосовувати критерії моральної оцінки в аналізі моральних вчинків;
- вміння застосовувати моральні критерії для самооцінки.
- формулювати проблему, яка розглядається;
- вміння визначити мету і завдання дослідження;
- вміння формулювати коло проблем естетичної теорії;
- вміння застосовувати критерії естетичної оцінки в аналізі художніх явищ.

Б) компетентність, що відповідає предмету:

- уміння застосовувати етичні засади морального ставлення до природи, до професійної діяльності, до людини і суспільства, до себе самого.
- популяризація художніх скарбів національного і світового мистецтва, захист пам'яток національної культури, застосування естетичних критеріїв до явищ дійсності та мистецтва у професійній діяльності.
- уміння розв'язувати моральні задачі зі застосуванням етичної теорії: моральне переконання – моральні декларації; можливості переходу добра в зло, зла в добро; хибне застосування поняття “честь професії” – правильне розуміння професійної честі.
- уміння розв'язувати проблемні завдання з естетики та із застосуванням наукової теорії: смаки розвинуті – нерозвинуті; діалектика прекрасного – потворного, високого – низького; трагічного – комічного; сміх стверджуючий – сміх руйнівний; особливе – загальне в художньому образі.
- уміння моделювати проблемні ситуації морального плану та проблемні ситуації в естетичному аналізі мистецтва; в естетичних оцінках явищ дійсності й мистецтва.
- уміння будувати бесіду, урок-бесіду з актуальних проблем моралі, етичної думки, морального виховання та з актуальних проблем естетичної теорії, мистецтва, художньої творчості.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців:

Навчальну дисципліну “Етика та естетика” вивчають студенти, що володіють достатньо широким комплексом спеціальних знань з фахових, педагогічних та філософських дисциплін, що дозволяє їм не лише засвоювати основний матеріал курсу, але й піддавати його критичній перевірці, вибудовуючи при цьому власне бачення викладання етики та естетики у школі. Навчальна дисципліна “Етика та естетика” вивчається після засвоєння філософії як навчальної дисципліни, яка є основою того інтелектуального й духовного поля, що визначає цінність фахової підготовки спеціаліста ОКР “Бакалавр” гуманітарного та соціально-економічного напрямку.

Зміст дисципліни: Предмет і завдання етики як науки. Етика в системі наук про людський дух. Генеза та закономірності історичного розвитку моралі. Сутність, структура та функції моралі. Принципи моральнісного відношення. Свобода та необхідність як етичні принципи моральної діяльності. Категорії етики. Моральні цінності і проблема виживання людства. Професійна етика. Моральне спілкування як творення стосунків. Предмет і завдання естетики як науки. Метакатегорія “естетичне”. Естетична свідомість: закономірності становлення, форми вияву. Естетичне пізнання. Категорії естетичного відношення. Мистецтво як вид естетичної діяльності та форма суспільної свідомості. Закономірності історичного життя мистецтва.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин			
	Денна форма навч.			
	Лекції	Семінарські заняття	Практичні (семін.) заняття	СРС
VII семестр				
Тема 1. Предмет і завдання етики як науки.	2	0		2
Тема 2. Етика в системі наук про людський дух.	0	0		2
Тема 3. Генеза та закономірності історичного розвитку моралі.	2	2		2
Тема 4. Сутність, структура та функції моралі.	0	2		2
Тема 5. Принципи моральнісного відношення.	0	0		2
Тема 6. Свобода та необхідність як етичні принципи моральної діяльності.	2	2		1
Тема 7. Категорії етики.	2	1		1
Тема 8. Моральні цінності і проблема виживання людства.	0	1		2
Тема 9. Професійна етика.	0	1		2
Тема 10. Моральне спілкування як творення стосунків.	2	1		2
Тема 11. Предмет і завдання естетики як науки.	2	0		2
Тема 12. Метакатегорія "естетичне".	0	0		1
Тема 13. Естетична свідомість: закономірності становлення, форми вияву.	2	2		1
Тема 14. Естетичне пізнання. Категорії естетичного відношення.	0	2		2
Тема 15. Мистецтво як вид естетичної діяльності та форма суспільної свідомості.	2	1		2
Тема 16. Закономірності історичного життя мистецтва.	0	1		2
Разом	16	16		28

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу для студентів денної форми навчання
VII семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій, їхні анотації	Кількість годин
1.	Предмет і завдання етики як науки. 1. Етика як філософська наука. 2. Предмет і завдання етики. 3. Основні поняття етики. 4. Етика в системі наук про людський дух. [4], [5], [7], [8] [9, с. 5 – 11; с.14 – 26, с. 29 – 43, 44 – 211], [10, с. 5 – 13, с. 14 – 22, с. 23 – 45], [12], [28], [35], [37].	2
2.	Генеза та закономірності історичного розвитку моралі. 1. Поняття «мораль». 2. Генеза моралі. 3. Регулятивні функції моралі: сутність і специфіка. [4], [5], [7], [8] [9, с. 212 – 229, с. 230 – 252, 253 – 269], [10, с. 5 – 13, с. 14 – 22, с. 23 – 45], [12], [33], [35], [37].	2
3.	Свобода та необхідність як етичні принципи моральної	2

	<p>діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моральна діяльність та моральна свобода. 2. Поняття «свобода», «необхідність», «свобода волі». 3. Моральний вчинок та свобода вибору. <p>[4], [5], [7], [8] [9, с. 270 – 299, с. 300 – 326], [10, с.5 – 13, с. 57 – 72], [12], [16], [35], [37].</p>	
4.	<p>Категорії етики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «добро» та його тлумачення в історії етики. 2. Моральне зло та концепції його походження. 3. Категорії моральної свідомості та самосвідомості. <p>[4], [5], [7], [8] [9, с. 17 – 24, с. 327 – 370, с. 371 – 393], [10, с. 5 – 13, с. 45 – 56, 57 – 72], [12], [16], [17], [35], [37].</p>	2
5.	<p>Моральне спілкування як творення стосунків.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен спілкування у контексті людських взаємин. 2. Основні принципи моральної культури спілкування. <p>[4], [5], [7], [8] [9, с. 270 – 293, с. 394 – 431, с. 432 – 480], [10, 73 – 105], [12], [23], [24], [30], [31], [32], [35].</p>	2
6.	<p>Предмет і завдання естетики як науки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Естетика як філософська наука. 2. Двопредметність естетики. 3. Сутність та специфіка естетичного відношення людини до дійсності. <p>[1], [2], [3, с. 3 – 32, с. 33 – 52, с. 54 – 75], [6], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [20], [29], [34], [36], [37].</p>	2
7.	<p>Естетична свідомість: закономірності становлення, форми вияву.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Естетична свідомість як складова естетики. 2. Естетична свідомість та чуттєва культура людини. 3. Специфіка категоріального знання в естетиці. <p>[1], [2], [3, с. 3 – 32, с. 33 – 52, с. 54 – 75, с. 76 – 120], [6], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [14], [15], [20], [29], [34], [36], [37].</p>	2
8.	<p>Мистецтво як вид естетичної діяльності та форма суспільної свідомості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Естетичні принципи аналізу мистецтва. 2. Структура мистецтва. 3. Поняття художнього методу. 4. Основні художні методи та їхня естетична сутність. <p>[1], [2], [3, с. 121 – 164, с. 165 – 197, с. 198 – 231, 232 – 266, с. 267 – 313, с. 314 – 506], [6, с. 201 – 224], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [18], [19], [20], [21], [22], [25], [26], [27], [29], [34], [36], [37], [38].</p>	2

**Перелік семінарських занять
для студентів денної форми навчання
VII семестр**

№ з/п	Теми семінарського заняття	Кількість годин
1	Історія моралі і розвиток етичної теорії. [4], [5], [7], [8] [9, с. 5 – 11; с.14 – 26, с. 29 – 43, 44 – 211], [10, с. 5 – 13, с. 14 – 22, с. 23 – 45], [12], [28], [35], [37].	2

2	Сутність моралі, її місце та роль у суспільстві. [4], [5], [7], [8] [9, с. 212 – 229, с. 230 – 252, 253 – 269], [10, с. 5 – 13, с. 14 – 22, с. 23 – 45], [12], [33], [35], [37].	2
3	Свобода вибору і моральна відповідальність особи. [4], [5], [7], [8] [9, с. 270 – 299, с. 300 – 326], [10, с. 5 – 13, с. 57 – 72], [12], [16], [35], [37].	2
4	Категорії моральної свідомості та самосвідомості. [4], [5], [7], [8] [9, с. 17 – 24, с. 327 – 370, с. 371 – 393], [10, с. 5 – 13, с. 45 – 56, 57 – 72], [12], [16], [17], [35], [37].	1
5	Культура спілкування: моральні аспекти. [4], [5], [7], [8] [9, с. 270 – 293, с. 394 – 431, с. 432 – 480], [10, 73 – 105], [12], [23], [24], [30], [31], [32], [35].	1
6	Професійна етика. Моральні аспекти праці вчителя. [20, с. 313 – 328], [4], [5], [7], [8] [9, с. 270 – 293, с. 394 – 431, с. 432 – 480], [10, 73 – 105], [12], [23], [24], [30], [31], [32], [35].	1
7	Естетична свідомість: генеза, структура, закономірності становлення. [1], [2], [3, с. 3 – 32, с. 33 – 52, с. 54 – 75, с. 76 – 120], [6], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [14], [15], [20], [29], [34], [36], [37].	2
8	Категорії естетики. Прекрасне: засіб і мета виховання. [1], [2], [3, с. 3 – 32, с. 33 – 52, с. 54 – 75], [6], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [20], [29], [34], [36], [37].	2
9	Мистецтво: сутність, генеза, художньо-образна природа. [1], [2], [3, с. 121 – 164, с. 165 – 197, с. 198 – 231, 232 – 266, с. 267 – 313, с. 314 – 506], [6, с. 201 – 224], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [18], [19], [20], [21], [22], [25], [26], [27], [29], [34], [36], [37], [38].	1
10	Видове та жанрове багатство мистецтва. [1], [2], [3, с. 121 – 164, с. 165 – 197, с. 198 – 231, 232 – 266, с. 267 – 313, с. 314 – 506], [6, с. 201 – 224], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [18], [19], [20], [21], [22], [25], [26], [27], [29], [34], [36], [37], [38].	1
11	Історичний розвиток мистецтва. Стилi, методи, напрямки. [1], [2], [3, с. 121 – 164, с. 165 – 197, с. 198 – 231, 232 – 266, с. 267 – 313, с. 314 – 506], [6, с. 201 – 224], [10, с. 14 – 22, с. 105 – 139], [11], [13], [18], [19], [20], [21], [22], [25], [26], [27], [29], [34], [36], [37], [38].	1

Зміст самостійної (індивідуальної) роботи

Номер тижня	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу Предмет етики. Основні завдання етики. Походження основних термінів “етика”, “мораль”, “моральність”. Виникнення етики у системі філософського знання. Поняття “етика”. Коло проблем дослідження етики. Історія становлення етичного знання. Мораль – форма суспільної свідомості. Мораль і моральність: діалектика зв'язку. Критерії цінності моралі. Моральні максими (І.Кант). Моральні традиції, звичаї, норми. Моральні переконання. Моральний нігілізм.	2

2	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Структура етики як науки: історія етичних вчень та історія моральності, теорія моралі, нормативна етика, “практична філософія”. Три образи культури. Мораль як явище культури. Мораль і мистецтво. Мораль і релігія. Мораль і право. Мораль і політика. Моральне та естетичне. Мораль – виховання – самовиховання. Мораль як специфічна форма суспільних відносин. Гуманістичний зміст етики.</p>	2
3	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Історія ідей походження моралі. Соціально-історичні, антропологічні, соціогенетичні теорії моралі. Антропогенез і регулювання стосунків між людьми. Принципи аналізу історії моралі. Табу і моральні уявлення. Міфологічні вірування і мораль. Ранні форми моральності стосунків. Первіснородова мораль. Мораль доби рабовласництва, патернальна мораль феодальної доби, мораль періоду вільної конкуренції. Моральна ситуація в Україні періоду становлення державності. Поняття морального прогресу.</p>	2
4	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Проблема сутності моралі. Всепроникність моралі. Неінституціональний характер. Мораль – сутнісна характеристика людини. Мораль – регулятор стосунків. Мораль як діяльнісно-практичне відношення до світу. Соціальні детермінації морального відношення. Диференціація понять “моральна свідомість”, “моральна діяльність” та “моральнісне відношення”. Моральна свідомість: закономірності становлення та вияву. Намір та результати моральної діяльності. Соціальні функції та ціннісний зміст моралі.</p>	2
5	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Поняття “принцип” в етиці. Світоглядні засади реалізації принципів: альтруїзм – егоїзм; колективізм – індивідуалізм. Принцип єдності мети та засобів – методологія моральної діяльності. Моральний ідеал – мета діяльності.</p>	2
6	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Поняття свободи в моралі. Об’єктивні та особистісні підстави свободи. Фаталізм. Волонтаризм. Суб’єкт свободи. Свобода вибору і моральна відповідальність. Свобода самоздійснення особи. Свобода і безсмертя. “Втеча від свободи”: феномен культури постмодерну.</p>	1
7	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Поняття “категорії етики”. Категорії етики як система. Добро та зло – вихідні етичні категорії. Основні категорії моральної свідомості. Поняття “сором”. Категорії “честь” та “гідність” – порівняльна характеристика. Категорія “обов’язок”. Категорія “справедливість”. Категорія моральної самосвідомості. Категорії “совість”, “сором”, “сене життя” і “щастя”.</p>	1 7
8	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Екологічна етика як наука. “Добро” – “зло” – система ціннісних вимірів. “Добро – зло” в стосунках людина – природа. Життя як цінність. Планетарне життя як цілісність. Діяльність людини в природі: моральні наслідки. Еволюційна етика. Біоетика. Екологічне виховання. Максима стосунків: зберігати природу зовні себе і природу в собі.</p>	2

9	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Професійна етика як спосіб регуляції поведінки в конкретних видах трудової діяльності. Загальні принципи професійної етики: професійна солідарність і корпоративність, професійний обов'язок та особлива форма відповідальності. Моральні аспекти професійної етики. Соціальність і професійність. Моральні вимоги до професії. Етика вченого. Лікарська етика. Юридична етика. Педагогічна етика. Моральні компетенції педагога. Специфіка педагогічної діяльності і моральні основи ставлення учителя до своєї праці. Предмет педагогічної діяльності і проблема відповідальності вчителя. Творчість у педагогічній діяльності. Етика бізнесу.</p>	2
10	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Методологічні засади культури спілкування. Любов як феномен невідчуженого спілкування. Моральні засади дружби. Кохання і сім'я. Основні принципи морального спілкування. Монологічна та діалогічна, вербальна та невербальна комунікація. Етикет та ділове спілкування. Специфіка ділових відносин у колективі. Шляхи вирішення конфліктних ситуацій. Спілкування – джерело виховання і самовиховання.</p>	2
11	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Зміст поняття “естетика”. Історія становлення змісту естетичного знання. Проблематика та основні завдання естетики як науки. Естетичне освоєння дійсності. Естетичне пізнання і мистецтво. Естетика в системі філософських наук. Естетичне виховання особистості. Художнє виховання. Естетичні засади педагогічної діяльності.</p>	2
12	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Становлення категоріального знання в естетиці. Поняття “естетичне”: зміст і сутність. Метафізика та специфіка естетичного. Визначення естетичного як відношення. Генеза естетичної здатності. Діалектика суб'єктивно-об'єктивного відношення в естетичному. Діалектика опредметнення і розпредметнення в естетичному. Естетичні форми дійсності як предмет почуттів. Символічно-образна природа естетичного. Естетичне відношення та естетична свідомість. Типи символів та рівні естетичної свідомості. Евристичний потенціал естетичного. Метакатегоріальний статус поняття “естетичне”. Методика пояснення сутності естетичного в шкільному курсі естетики.</p>	1
13	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Естетична свідомість – форма суспільної свідомості. Єдність творення і переживання світу. Історія становлення естетичної свідомості. Єдність свідомого і безсвідомого в структурі естетичного. Мистецтво і естетична свідомість. Структура естетичної свідомості. Естетичне почуття. Почуття і емоції. Почуття і афекти. Розвиток психічних структур від емоцій до естетичних почуттів. Вплив мистецтва на гармонізацію почуттів. Смаки та ідеали в структурі естетичної свідомості. Естетичний ідеал та закономірності його становлення. Методика пояснення рівнів естетичної свідомості та шляхів удосконалення смаків в шкільному курсі естетики.</p> <p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p>	1

14	<p>Специфіка категоріального знання в естетиці. Закономірне в досвіді естетичного переживання дійсності. Категорія “прекрасне”: діалектика реальності та ідеалу. Категорія “піднесене”: сутність, закономірності, становлення. Категорія “трагічне”. Діалектика трагічного та героїчного. Категорія “комічне”: сутність, змістовність форм. Естетична міра комічного. Відображення змісту людської дійсності в прекрасному, піднесеному, трагічному, комічному. Мистецтво і естетичне пізнання. Категорії естетики і досвід естетичного відношення до світу. Шляхи виховання досвіду естетичної оцінки явищ дійсності та мистецтва шкільної молоді (методичний аспект).</p>	2
15	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Естетична діяльність: формотворча сутність. естетичні мірки в людській діяльності. Мистецтво та естетична діяльність. Педагогічна діяльність: естетичні аспекти. Мистецтво як форма суспільної свідомості та специфічний вид духовного досвіду. Художньо-образна мова мистецтва. Твір мистецтва як художнє ціле. Природа та сутність художнього образу. Діалектика форми і змісту в мистецтві. Видове багатство мистецтва. Принципи класифікації мистецтва. Естетичне призначення мистецтва. Специфіка художнього формування дійсності. Суб’єкт художньої творчості: талант, геній. Уява, фантазія, формуючі уміння митця. Чуттєва цінність художнього образу в мистецтві. Генеза форм художності. Чуттєве багатство форм відображення дійсності. Художнє та естетичне виховання. Художній смак. Адекватність реагування на естетичні явища. Методика виховання художніх смаків учнів.</p>	2
16	<p>Опрацювання теоретичного матеріалу</p> <p>Методологія аналізу історії мистецтва. Закономірності відображення дійсності в художній діяльності. Стилi, методи, течії, напрямки. Художні стилі – найзагальніше поняття системи “мистецтво”. “Великі стилі”: історія становлення. Регіональні, національні, індивідуальні стилі. Стилєва єдність та індивідуальна неповторність творів. Художні напрями та течії: закономірності становлення та вияву. Методи у мистецтві. Художня традиція і мова мистецтва. Метод реалізму. Історичні модифікації реалізму. Виховний вплив мистецтва. Поняття прогресу мистецтва. Мистецтво та суспільне життя. Шляхи формування культури сприймання та естетичного переживання явищ мистецтва у шкільної молоді. Мистецтво і моральне виховання.</p>	2
Разом за семестр:		28

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Теми індивідуальних навчально-дослідних завдань

1. Особливості етичного знання.
2. Поняття етосу, етики, моралі, моральності.
3. Мораль як суспільний феномен.
4. Особливості моральної свідомості та її структура.
5. Добро як вища моральна цінність.
6. Поняття морального обов’язку.
7. Морально-етичне значення етичних категорій.
8. Свобода та відповідальність людини.
9. Проблема сенсу життя та щастя людини.
10. Учинок як першоелемент моральної діяльності.
11. Морально-психологічні аспекти спілкування.

12. Типи спілкування.
13. Принципи спілкування.
14. Моральні аспекти шлюбно-сімейних стосунків.
15. Моральні цінності християнства.
16. Етика та етикет. Види етикету.
17. Професійна етика вчителя.
18. Професійна етика науковця.
19. Етика та глобальні проблеми сучасності.
20. Екологічні проблеми та мораль.
21. Етика й національно-державна розбудова України.
22. Морально-етичні погляди Сократа (іншого філософа, за вибором студента).
23. Естетика в системі філософського й гуманітарного знання.
24. Вітчизняна естетична думка.
25. Категорія, “естетичне” та її особливості.
26. Естетична категорія “прекрасне” та її історична еволюція.
27. Трагічне як естетична категорія.
28. Естетична категорія комічного.
29. Структура естетичної свідомості.
30. Взаємозв’язок етичного та естетичного.
31. Мистецтво як вид естетичної діяльності людини.
32. Діонісійське й аполлонівське в мистецтві.
33. Поняття художнього методу, стилю і напрямку в мистецтві.
34. Види мистецтва та принципи їхньої класифікації.
35. Література як вид мистецтва, її специфічні особливості та жанрова
36. диференціація (аналогічно формулюються питання щодо живопису, графіки, монументального мистецтва, декоративного та ужиткового
37. мистецтва, культури, архітектури, музики, танцю, театру, цирку,
38. кіно, естради, телебачення, фотомистецтва).
39. Творчий процес та його особливості.
40. Мистецтво Давніх Греції та Риму.
41. Мистецтво західноєвропейського Середньовіччя.
42. Естетичні засади ренесансного мистецтва.
43. Естетичні засади мистецтва бароко.
44. Естетична концепція класицизму.
45. Естетичні принципи романтизму.
46. Естетичні засади реалізму.
47. Естетична платформа імпресіонізму.
48. Естетичні засади мистецтва модернізму та його виявів.
49. Естетична платформа постмодерністського мистецтва.
50. Естетично-художні погляди Платона (іншого філософа, за вибором студента).

Обсяг індивідуального навчально-дослідного завдання – до 10 сторінок.

Структура:

вступ (обґрунтування актуальності теми),

виклад основного матеріалу,

висновки,

список використаної літератури,

виступ з реферативною доповіддю на співбесіді (5 – 10 хв.), або відповіді на питання лектора з теми індивідуального завдання.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

20 балів	10 балів	Творчий підхід.
	5 балів	Застосування категоріального апарату соціології.
	5 балів	Індивідуальні думки та висновки.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- З метою активізації процесу навчання пропонується метод креативної дискусії під час лекцій та семінарських занять. Це розвиває творчі здібності студентів, а також удосконалює здатність до аналізу, порівняння та аргументування індивідуального погляду.

- На лекійних заняттях: пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний, метод проблемного викладу;
- На семінарських заняттях: репродуктивний, частково-пошуковий або евристичний метод, герменевтичний метод, творчий підхід до тлумачення понять, ідей тощо.
- Ефективною є робота за методикою «альтернативних груп». Викладач пропонує питання з актуальної проблеми, члени однієї групи знаходять аргументи «за», члени другої групи – «проти». Наприкінці робиться резюме лідерами кожної групи. Викладач пропонує свій висновок.
- Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, розвивають мислення, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.
- Під час виконання індивідуально навчально-дослідного завдання: дослідницький метод, метод компаративістсько-герменевтичний, метод інтерпретації явищ моралі та естетики.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль (100 балів) реалізується у формі оцінювання виступів на семінарських заняттях, виконанням індивідуального завдання та співбесідою з лектором.

Результати поточного контролю є остаточною заліковою оцінкою.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи.

Семінарські заняття								Індивід. НД завдання	Спів- бесіда	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	1	1	100
40								20	40	
100										

Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою ("2", "3", "4", "5"). В кінці семестру на основі оцінок

визначається середній бал за формулою: $\frac{A}{n} \cdot 8$, де А – сума усіх поточних оцінок за

чотирибальною шкалою, набраних на семінарських заняттях (включаючи оцінки "2"), n – кількість цих оцінок (неменше двох). Якщо середня оцінка за семінарські заняття менша за 2,5, то кількість балів, які отримав студент на підставі оцінок за семінарські заняття, дорівнює нулю.

Обов'язковий мінімум виступів студента на семінарських заняттях – 2. Сумарна кількість балів за поточну успішність є остаточною заліковою оцінкою.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

Підручники та навчальні посібники:

1. Газнюк Л. М., Могильова С. В., М'яснікова Н. О., Салтан Н. М. Естетика: [Навч. посібник] [Текст] / Л.М.Газнюк, С.В.Могильова, Н.О.М'яснікова, Н.М.Салтан. – К. : "Кондор", 2011. – 124 с.
2. Естетика [Навч. посібник] / [За ред. В. Лозового] / В. О. Лозовий. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 224 с.
3. Естетика: [Підручник] / [Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерюк]; [За заг.ред. Л. Т. Левчук]. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 520 с.
4. Етика: [Навч. посібник для студентів гуманітарних вузів] / [Т. Г. Аболіна, В. В. Єфіменко, О. М. Лінчук та ін.]. – К. : Либідь, 1992. – 328 с.

5. Малахов В. А. Етика. Курс лекцій. [Навч. посібник] / В. А. Малахов. – К. : Либідь, 2001. – 384 с.
6. Мовчан В. С. Естетика: історія і теорія [Курс лекцій. Навч. посібник] / В. С. Мовчан. – Жовква : Місіонер, 2010. – 736 с.
7. Мовчан В. С. Етика: Книга для вчителя: [Навч.-метод. посібник] / В. С. Мовчан. – К. : Знання, 2008. – 303 с.
8. Мовчан В. С. Історія і теорія етики. [Курс лекцій. Навч. посібник] / В. С. Мовчан. – Дрогобич : Коло, 2003. – 512 с.
9. Мовчан В. С. Історія і теорія етики. [Курс лекцій. Навч. посібник] / В. С. Мовчан. Вид. 2-е. – Львів : Місіонер, 2005. – 487 с.
10. Петрушенко В.Л., Савельєв В.П., Сурмай І.М. та ін. Етика та естетика. [Навч. посібн.] / В.Л.Петрушенко. [За ред. В.Л.Петрушенка]. – Львів : Новий світ-2000, 2008. – 305 с.
11. Петрушенко О.П. Словник з естетики. / О.П.Петрушенко. – Львів : Магнолія-2006, 2009. – 353 с.
12. Савельєв В.П. Етика: короткий навчальний словник : терміни, поняття, персоналії / В. П. Савельєв. – Львів : Магнолія-2006, 2009. – 279 с.

Додаткова:

Монографії та збірки праць:

13. Адорно Теодор. Теорія естетики. / Т. Адорно. [Пер. з нім. П. Тарашук]. – К. : Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2002. – 518 с.
14. Бергсон А. Сміх. Нарис про значення комічного / А. Бергсон. – К. : Дух і Літера, 1994. – 168 с.
15. Берк Э. Философское исследование наших идей возвышенного и прекрасного / Эдмунд Берк. – М. : Искусство, 1979. – 237 с.
16. Боронін С. В. Енциклопедія моральності / С. В. Боронін. – Т.3: Від 14 до 18 р. – К. : Біота, 2003. – 224 с.
17. Боронін С. В. Словник культурної грамотності: [Дітям від 10 до 14 років] / С. В. Боронін. – К. : Біота, 2001. – 208 с.
18. Гадамер Г.Г. Актуальность прекрасного / Г.Г.Гадамер. [Перев. А.В.Михайлова] // Г. Г. Гадамер. Актуальность прекрасного. – М. : Искусство, 1991. – С. 266 – 323.
19. Гадамер Х.-Г. Истина и метод: Основы филос. герменевтики: [Пер. с нем. / Общ. ред. и вступ. ст. Б. Н. Бессонова] / Х.-Г. Гадамер. – М. : Прогресс, 1988. – 704 с.
20. Гартман Н. Эстетика / Н.Гартман. [Перев. с нем. Т.С.Батищевой, А.В.Дерюгиной, Е.В.Касьяновой, М. К. Мамардашвили] / Н. Гартман. – К. : Ника-центр, 2004. – 640 с.
21. Еко У. Поетика відкритого твору / У.Еко // Антологія світової літературно-критичної думки. – Львів : Літопис, 2002. – С. 525.
22. Еліот Т. С. Функція літературної критики / Т. С. Еліот // [Антологія світової літературно-критичної думки]. – Львів : Літопис, 2002. – С. 86 – 94.
23. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія: [Підручник] / А. М. Єрмоленко. – К. : Лібра, 1999. – 448 с.
24. Здоровенко В. В. Культура ділового спілкування / В. В. Здоровенко. – Дрогобич : Коло, 2001. – 128 с.
25. Коллінгвуд Р. Дж. Принципы искусства: научное издание / Р. Дж. Коллінгвуд. – М. : "Языки русской культуры", 1999. – 328 с.
26. Кривавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво: [Навч. посібник: У 3 ч.] / Д. П. Кривавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2003. – Ч.1. – 256 с.; 2004. – Ч.2. – 268 с.; 2005. – Ч.3. – 268 с.
27. Лотман Ю. Текст у тексті [Текст] / Ю. Лотман // [Антологія світової літературно-критичної думки] [За ред. Марії Зубрицької]. – Львів : Літопис, 2002. – С. 581 – 597.
28. Нападиста В. Г. Історія етики в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.): [Навч.посібник] / В. Г. Нападиста. – К. : Либідь, 2004. – 240 с.

29. Панофски Э. Idea: К истории понятия в теориях искусства от античности до классицизма / Э.Панофски. [Пер. с нем. Ю. Н. Попова]. – СПб. : Аксиома, 1999. – 228 с.
30. Радевич-Винницький Я. К. Абетка великої культури (правила етикету) / Я. К. Радевич-Винницький. – Л. : “Тріада плюс”, 2009. – 96 с.
31. Радевич-Винницький Я. К. Етикет і культура спілкування / Я.К.Радевич-Винницький. – Львів : Сполом, 2001. – 224 с.
32. Степаненко В. Ф. Етика в проблемних і аналітичних задачах: [Навч.посібник] / В. Ф. Степаненко. – К. : ТОВ “Вид-во Лібра”, 1998. – 270 с.
33. Тайлор Э. Первобытная культура / Э. Тайлор. – М. : Политиздат, 1989. – 261 с.
34. Татаркевич В. История шести понятий: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичне переживання / В. Татаркевич. [Перекл. з польської В. Корнієнка]. – К. : Юніверс, 2001. – 368 с.
35. Тофтул М. Г. Етика: [Навч.посібник] / М. Г. Тофтул. – К. : Вид.центр “Академія”, 2005. – 416с. (Альма-матер).
36. Українська культура: історія і сучасність [Навч. посібник] / С. О. Черепанова. [За ред. С. О. Черепанової]. – Львів : Світ, 1994. – 450 с.
37. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук. [Голов. ред. В. І. Шинкарук]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
38. Франко І. Із секретів поетичної творчості. [Зібр. творів у 50-ти тт.] / І. Франко. – Т. 31. – К. : Наукова думка, 1981. – С. 45 – 119.